

Sociologia de l'Empresa

Codi: 102304
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501572 Administració i Direcció d'Empreses	OT	4	0
2501573 Economia	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Clara Aurora Llorens Serrano
Correu electrònic: Clara.Llorens@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: Sí

Altres indicacions sobre les llengües

Grups tarda

Equip docent

Pablo Sanz de Miguel

Prerequisits

No n'hi ha.

Objectius

L'objectiu de l'assignatura és donar eines a l'alumnat per a comprendre l'empresa des d'una perspectiva sociològica. **Es focalitza en les diverses pràctiques de gestió laboral, d'organització del treball i la producció/servei i en els seus efectes en les condicions d'ocupació, treball i vida. Es dona especial importància a les relacions laborals i a la seva dinàmica de conflicte i cooperació dins de l'empresa.** L'assignatura fa particular referència a la situació actual a Espanya.

Competències

Administració i Direcció d'Empreses

- Capacitat de comunicació oral i escrita en català, castellà i anglès, que permeti sintetitzar i presentar oralment i per escrit la feina feta.
- Capacitat de continuar aprenent en el futur de manera autònoma, aprofundint els coneixements adquirits o iniciant-se en noves àrees de coneixement.
- Demostrar iniciativa i treballar autònomament quan la situació ho demani.
- Demostrar que es coneix l'estructura de les institucions i de l'estat, la seva evolució futura i les conseqüències de possibles canvis per contribuir constructivament en el debat sobre el paper que desenvolupen en les societats actuals.

- Identificar els agents econòmics que configuren una economia, entendre com s'han interrelacionat fins a la data, com s'interrelacionen actualment i predir comportaments futurs en funció de noves circumstàncies i de la seva influència en una empresa concreta.
- Identificar millores en el procés intern de gestió per estimular la productivitat de les empreses.
- Mostrar una motivació per la qualitat de la feina feta i una sensibilitat per les seves conseqüències en el medi ambient i en la societat.
- Seleccionar i generar la informació necessària per a cada problema, analitzar-la i prendre decisions partint d'aquesta informació.
- Treballar en equip i ser capaç d'argumentar les propostes pròpies i validar o refusar raonadament els arguments d'altres persones.
- Valorar el compromís ètic en l'exercici professional.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar el paper de la regulació en l'ocupació a Espanya.
2. Aplicar l'anàlisi sociològica a les estructures socials actuals.
3. Avaluar les interrelacions entre empresa i ocupació.
4. Capacitat de comunicació oral i escrita en català, castellà i anglès, que permeti sintetitzar i presentar oralment i per escrit la feina feta.
5. Capacitat de continuar aprenent en el futur de manera autònoma, aprofundint els coneixements adquirits o iniciant-se en noves àrees de coneixement.
6. Demostrar iniciativa i treballar autònomament quan la situació ho demani.
7. Identificar possibilitats de millora de les relacions laborals.
8. Interpretar els principis bàsics de la sociologia.
9. Mostrar una motivació per la qualitat de la feina feta i una sensibilitat per les seves conseqüències en el medi ambient i en la societat.
10. Seleccionar i generar la informació necessària per a cada problema, analitzar-la i prendre decisions partint d'aquesta informació.
11. Treballar en equip i ser capaç d'argumentar les propostes pròpies i validar o refusar raonadament els arguments d'altres persones.
12. Valorar el compromís ètic en l'exercici professional.

Continguts

- 1. Taylorisme i fordisme**
2. L'enfocament sociotècnic i la producció lleugera
- 3. Formes de flexibilització de la jornada laboral**
- 4. Formes de flexibilització contractual**
- 5. Flexibilització en l'organització de la producció i el servei.**
- 6. Processos de negociació col·lectiva.**
- 7. Treball, treball assalariat i mercat laboral.**
- 8. Norma social de l'ocupació?**

Metodologia

L'objectiu de l'assignatura és donar eines a l'alumnat per a comprendre l'empresa des d'una perspectiva sociològica. **Es focalitza en les diverses pràctiques de gestió laboral, d'organització del treball i la**

producció/servei i en els seus efectes en les condicions d'ocupació, treball i vida. Es dona especial importància a les relacions laborals i a la seva dinàmica de conflicte i cooperació dins de l'empresa. L'assignatura fa particular referència a la situació actual a Espanya.

La feina en hores lectives suposa assistir a les classes teòriques i treballar i debatre sobre casos o una determinada qüestió, de forma col·lectiva en grups petits i en plenari. En hores lectives s'aprofundirà en aspectes bàsics de l'assignatura mitjançant la consideració de casos que els exemplifiquen, el treball en grup i el debat amb la resta d'alumnat i professorat. Les dinàmiques específiques de cadascuna de les activitats es detallaran pel professorat.

El treball extern autònom és obligatori. Per una banda, suposa la preparació i la confecció d'un informe per escrit d'entre 8 i 10 pàgines del que caldrà preparar i realitzar una presentació a l'aula. Amb anterioritat s'haurà d'assistir obligatòriament a 2 tutories (guió d'entrevista i contingut de la presentació) en les dates establertes. El professorat assignarà una pràctica de gestió laboral a cada grup i establirà les dates dels diferents lliuraments. L'alumnat haurà d'elaborar un breu marc conceptual, dissenyar i realitzar una entrevista a un/a treballador/a assalariada en relació a la pràctica de gestió i els seus efectes en les condicions de treball i en les condicions de vida i analitzar la seva regulació en el conveni col·lectiu aplicable, si s'escau. Per altra part, s'ha d'estudiar per un examen tipus test sobre el treballat en les hores lectives i els textos corresponents de la bibliografia bàsica.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
classes magistrals	24	0,96	1, 2, 3, 5, 7, 8
classes pràctiques	21	0,84	1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12
Tipus: Supervisades			
Tutories	8	0,32	1, 2, 3, 5, 7, 10
Tipus: Autònomes			
Lectura textos i materials de classe, treball individual i en equip	97	3,88	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Avaluació

Realització quotidiana de pràctiques a l'aula en grups de quatre persones i realització d'una pràctica grupal avaluable que requereix del treball dins l'aula però també fora. El treball extern és obligatori i suposa la preparació i la confecció d'un informe per escrit d'entre 8 i 10 pàgines del que caldrà preparar i realitzar una presentació a l'aula. Amb anterioritat s'haurà d'assistir obligatòriament a 2 tutories (guió d'entrevista i contingut de la presentació) en les dates establertes. El professorat assignarà una pràctica de gestió laboral a cada grup i establirà les dates dels diferents lliuraments. L'alumnat haurà d'elaborar un breu marc conceptual, dissenyar i realitzar una entrevista a un/a treballador/a assalariada en relació a la pràctica de gestió i els seus efectes en les condicions de treball i en les condicions de vida i analitzar la seva regulació en el conveni col·lectiu aplicable, si s'escau.

L'examen individual serà tipus test sobre el treballat en les hores lectives i els textos corresponents de la bibliografia bàsica.

Per aquells estudiants que en l'avaluació hagin obtingut una nota igual o superior a 4 i inferior a 5, hi haurà una re-avaluació. L'estudiant que es presenti i la superi aprovarà l'assignatura amb una nota de 5. En cas contrari mantindrà la mateixa nota.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitats d'avaluació realitzades en el marc de les pràctiques	50%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12
Examen tipus test individual	50%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA Bàsica:

1. Taylorisme i fordisme

Finkel, L. (1994), "F. W. Taylor: la direcció científica", "La producció en massa", "La tesis de la descualificació: Braverman" y "La tradición del análisis del proceso de trabajo" en Finkel, L. (1994): La organización social del trabajo, Madrid, Pirámide. (TAMBÉ PER A TEMA 2)

Moncada S. y Llorens C. (2007) "Factores psicosociales" y (*) Page A. y García-Molina C. "Ergonomía" en Ruiz-Frutos C. y García A.M., Delclòs J. y Benavides F., (2007): Salud Laboral. Conceptos y técnicas para la prevención de riesgos laborales. 3 a edició, Ed. Masson, Barcelona. (TAMBÉ PER A TEMA 2)

2. L'enfocament sociotècnic i la producció lleugera

Prida B. (1988): "Viejas y nuevas formas de organizar el trabajo" en Garmendia y otros (1988) Sociología industrial y de la empresa. Ed Aguilar, Madrid. (TAMBÉ PER A TEMA 1)

Köhler, H-D. y Martín Artiles, A. (2005): "La producción ligera" y "El enfoque sociotécnico y el sistema de producción reflexivo", a Köhler, H-D. y Martín Artiles, A.: Manual de la sociología del trabajo y de las relaciones laborales, Madrid, Delta.

Sisson, K. (1996): La participación directa en el cambio organizativo. Acortar distancias, ideas y práctica, Fundación Europea para la Mejora de las Condiciones de Vida y Trabajo, Dublín.

3. Formes de flexibilització del temps de treball

- Carrasco C. y otros (2003): "Flexibilidad productiva y cambios en los tiempos de trabajo" en Carrasco C, Alabart A, Coco A, Domínguez M, Martínez A, Mayordomo M, Recio A, Serrano M. (2003): Tiempos, trabajos y flexibilidad: una cuestión de género. N 78. Instituto de la Mujer, Madrid, Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales.

- Carrasco C y Recio A (2014): "Del tiempo medido a los tiempos vividos" en Revista de Economía Crítica nº 17, accessible en http://revistaeconomiacritica.org/sites/default/files/revistas/n17/05_Carrasco-Recio_DelTiempoMedido.pdf

4. Formes de flexibilització contractual

- Pitxer J, Sánchez A, Lorente R. 2016. "Dinámica del modelo productivo y extensión de la temporalidad en el mercado laboral español". En: Rocha F y Beneyto P (Dirs.) Crisis y desigualdad. II Congreso de Trabajo Economía y Sociedad. Madrid: Fundación 1º de Mayo, 2016. pp 294-316
<http://www.1mayo.ccoo.es/nova/files/1018/LibroActasII.pdf>

- Verd JM y López-Andreu M (2016). Crisis del empleo y polarización de las trayectorias laborales. El caso de los adultos jóvenes en Cataluña. Papers, vol 101, n1, pp.5-30. Accesible: <http://papers.uab.cat/article/view/v101-n1-verd-lopez-andreu>

- De Alós-Moner R. (2016) "Radiografía de la precarización del empleo en España" Accesible en: <http://www.bez.es/395786614/Radiografia-de-la-precarizacion-del-empleo-en-Espana.html>

5. Flexibilització en l'organització de la producció i el servei.

- Banyuls J y Lorente R. (2010): "La industria del automóvil en España: Globalización y gestión laboral" en Revista de Economía Crítica, nº9. Disponible en http://revistaeconomiacritica.org/sites/default/files/revistas/n9/2_Banyuls_Llorente.pdf

- Moreno, S; Godino, A; Recio, A (2014): "Servicios externalizados y condiciones laborales: De la competencia de precios a la presión de los tiempos de trabajo". Sociología del Trabajo, núm. 81, pp. 50-67.

6. Processos de negociació col.lectiva.

- Martín Artiles, A (2014): "2. Reforma de la negociación colectiva en Presentación. Transformaciones recientes en el modelo de relaciones laborales". En Anuario IET de Trabajo y Relaciones Laborales, Vol. 2, pp. 10-17. Accesible en: <http://dx.doi.org/10.5565/rev/alet.23>

- García Calavia M.A., Rigby M. (2016): "Recursos de poder de los sindicatos en España. Su examen a través de la negociación colectiva". En: Sociología del trabajo, Nº 87, 2016, págs. 7-24

7. Treball, treball assalariat i mercat laboral.

- Breman, J. (2014): El precariado: un concepto espurio. New Left Review, núm 84, pp 143-152.

- Standing G (2014): Por qué el precariado no es un «concepto espurio. Sociología del Trabajo, núm. 82, pp. 7-15.

- Torns, T., Recio C. (2012): Las desigualdades de género en el mercado de trabajo: entre la continuidad y la transformación. En Revista de Economía Crítica, nº14. Disponible en <http://revistaeconomiacritica.org/sites/default/files/revistas/n14/Semimonografico-4.-Torns-Recio.pdf>

8. Norma social de l'ocupació?

- Prieto C (2013). "Las políticas de empleo en el marco de las metamorfosis de la norma social del trabajo" En Clivatge, nº2. Disponible en: <http://revistes.ub.edu/index.php/clivatge/article/view/10023/12892>

- Jódar P, Pericàs J.M. (2017): "Precarización y degradación del trabajo" En Revista de Economía Crítica, nº23. Disponible en http://www.revistaeconomiacritica.org/sites/default/files/revistas/n23/PereJodar-JuanMPericas_Precarizacion-y-d

Bibliografia complementària

- Alós-Moner Vila R. Segmentación de los mercados de trabajo y relaciones laborales. El sindicalismo ante la acción colectiva. Cuadernos de relaciones laborales, ISSN 1131-8635, Vol. 26, Nº 1, 2008, págs. 123-148. <http://revistas.ucm.es/index.php/CRLA/article/view/CRLA0808120123A/32270>

- Baglioni, G. y Crouch, C. (1992): Las relaciones laborales en Europa. El desafío de la flexibilidad, Ministerio de Trabajo y Seguridad Social, Madrid.

- Borderías C., Carrasco C., Alemany C. (comps.) (1994), Las mujeres y el trabajo. Rupturas conceptuales, Fuhem-Icaria, Barcelona.

- Cano E (2007). "La extensión de la precariedad laboral como norma social" en Sociedad y Utopía. Revista de Ciencias Sociales. Num 29.

- Carrasquer P (2012): "El empleo a tiempo parcial: un nuevo rasgo del modelo de empleo español" en Debates sobre el tiempo parcial. Centro de estudios, Investigación e Historia de Mujeres 8 de mayo. Fundación Primero de Mayo. Accesible: http://ddd.uab.cat/pub/artpub/2012/129137/obs muj trab_a2012m3n7a1iSPA.pdf
- Castillo, J.J. (1989): "La división del trabajo entre empresas", en Sociología del Trabajo n 5. Madrid, Siglo XXI.
- Charron E. y Freyssenet M. (1996): "La "producción reflexiva" en la fábrica Volvo de Uddevalla, en Sociología del Trabajo, n. 27, Madrid, Siglo XXI.
- Coriat, B. (1983), El taller y el cronómetro, Siglo XXI, Madrid.
- Coriat, B. (1994), Pensar al revés, Siglo XXI, Madrid.
- Edwards, P.K. (1990): El conflicto en el trabajo. Un análisis materialista de las relaciones laborales en la empresa, Madrid, Ministerio de Trabajo y Seguridad Social.
- Fernández Steinko A. (2001) "El sabor agri dulce de los grupos de trabajo" en Cuaderno de Relaciones Laborales, núm. 18, Madrid. Disponible en <http://revistas.ucm.es/index.php/CRLA/article/view/CRLA01001120257A>
- Harrison, B. (1997): La empresa que viene. La evolución del poder empresarial en la era de la flexibilidad, Barcelona, Paidós.
- <http://www.eurofound.europa.eu/>
- Hyman R. (1981). Relaciones industriales. Una introducción marxista. Madrid, Blume.
- Köhler, H.D. (2001): "La máquina que cambió el mundo cumplió diez años. El debate sobre la producción ligera", en Sociología del Trabajo, núm. 41, Madrid, Siglo XXI.
- Köhler, H-D. y Martín Artilles, A. (2005): Manual de la sociología del trabajo y de las relaciones laborales, Madrid, Delta.
- Lahera A (2006): "¿Hacia una producción enriquecida?: Trabajo en grupo y recualificación en empresas de ingeniería mecánica" en Revista de Antropología Iberoamericana, vol 1, n. 3, Madrid, AIBR. Disponible en <http://www.aibr.org/antropologia/01v03/articulos/010303.pdf>
- Lahera Sánchez A. La participación de los trabajadores en la calidad total: nuevos dispositivos disciplinarios de organización del trabajo. En: REIS, 106, Madrid: 2004.
- Lope A (2014): Negociación en la empresa e individualización: tendencias más significativas de los cambios en la negociación colectiva". Anuario IET de Trabajo y Relaciones Laborales, Vol. 2, 61-65. <http://dx.doi.org/10.5565/rev/aiet.27>
- Maruani, M., Rogerat, Ch., Torns, T. (dirs) (2000), Las nuevas fronteras de la desigualdad. Hombres y mujeres en el mercado de trabajo, Icaria-Antrazyt, Barcelona.
- Martín A. (2008): "¿Modelo social europeo de bajo coste? En Arxius de Ciències Socials, num18. Disponible en <http://www.uv.es/sociolog/arxius/ARXIUS%2018/03.%20MARTIN.pdf>
- Miguélez, F. (1995): "Estrategias e ideologías de la flexibilidad", Mientras Tanto, n.60, Barcelona.
- Miguélez, F. y Prieto, C. (1991): Las relaciones laborales en España, Siglo XXI, Madrid.
- Miguélez, F. y Prieto, C. (1999): Las relaciones de empleo en España, Siglo XXI, Madrid.

- Moreno S (2010). El tiempo de trabajo: de la jaula dorada a la libertad azarosa en Cuadernos de Relaciones Laborales, n 28, Madrid. Disponible en <http://revistas.ucm.es/index.php/CRLA/article/view/CRLA1010220299A/32202>
- Pastor A (2012). "Aproximación jurídica a la reforma laboral" en Newsletter #2 de l' Institut de Estudis del Treball pp. 2-8. Accesible: <http://iet.uab.cat/documents/Newsletters/IETNewsletter2.pdf>
- Pastor A (2014): "La reforma del sistema de negociación colectiva español y sus implicaciones desde una perspectiva jurídica". Anuario IET de Trabajo y Relaciones Laborales, Vol. 2, 35-47. <http://dx.doi.org/10.5565/rev/aiet.25>
- Pitxer J.V. y Sánchez A. (2008): "Estrategias sindicales y modelo económico español" en Cuadernos de Relaciones Laborales, n 26, Madrid. Disponible en <http://revistas.ucm.es/index.php/CRLA/article/view/CRLA0808120089A/32269>
- Prieto C (coord) (2015): Trabajo, cuidados, tiempo libre y relaciones de genero en la sociedad española. Col. Biblioteca de Ciencias sociales nº 26. Madrid: Cinca.
- Prieto C (coord) (2009): La calidad del empleo en España: una aproximación teórica y empírica. Col. Economía y Sociología del Trabajo, n. 47. Madrid: Ministerio de trabajo e Inmigración.
- Prieto C y otros (2008): Nuevos tiempos del trabajo. Entre la flexibilidad competitiva de las empresas y las relaciones de género. Colección monografías n 255, CIS, Madrid.
- Recio A. y Banyuls J. (2011) Crisis y modelos nacionales de empleo: la experiencia de diez países europeos en la crisis. En Revista de Economía Crítica, nº11. Disponible en http://revistaeconomiacritica.org/sites/default/files/revistas/n11/REC11_7_AlbertRecio_JosephBanyuls.pdf
- Recio, C. (2014): "Paro masivo. Precariados. Descualificados. Otro modelo de relaciones laborales". Anuario 2014. Fundación 1º de Mayo, pp. 117-121 . http://ddd.uab.cat/pub/artpub/2014/129134/anufunmay_a2014p117iSPA.pdf
- Regini, M. (1992) "Los empresarios frente al problema del consenso", a Sociología del Trabajo, núm. 16, Madrid, Siglo XXI.
- Rubery J. Developing segmentation theory: a thirty years perspective. Économies et Sociétés 2007; 6: 941-64.
- Serrano R (2014). El contrato a tiempo parcial: claves de la reforma de 2013 Por Experiencia, nº 66. En: <http://www.porexperiencia.com/articulo.asp?num=66&pag=12&titulo=El-contrato-a-tiempo-parcial-claves-de-la-re>
- Sisson, K. (1996): La participación directa en el cambio organizativo. Acortar distancias, ideas y práctica, Fundación Europea para la Mejora de las Condiciones de Vida y Trabajo, Dublín.
- UGT-FeSMC (2016): Empresas multiservicios o cómo precarizar el empleo Disponible en: http://www.ugt.es/Publicaciones/Informe_Ana%CC%81lisisEmpresas_Multiservicios_2016_UGT.pdf
- VVAA (2013): La jornada irregular y sus efectos. Dossier. En Por Experiencia núm: 63, pp. 10 a 16. Accesible: <http://www.porexperiencia.com/articulo.asp?num=63&pag=03&titulo=Sumario>
- VVAA (2009): Dossier: Trabajo a turnos. En Por Experiencia, nº 46. Accesible: <http://www.porexperiencia.com/articulo.asp?num=46&pag=pag=03&titulo=Sumario>